

8. LOV, FORSKRIFTER OG REGLEMENT

Utdrag av Lov om universiteter og høyskoler av 12.5.95 er inntatt sist i kapitlet. Den generelle cand.mag.-graden (kap 8.1) har opphørt, men kan på visse betingelser tildeles ut høstsemesteret 1999.

For de matematisk-naturvitenskapelige gradene (kapittel 8.2) trer det i kraft en ny gradsforskrift fra og med studieåret 1999/2000. Forskriften erstatter "Reglement for matematisk-naturvitenskapelige grader ved UNIT/AVH".

For de samme gradene gjelder også Forskrift om eksamen ved NTNU (se kapittel 8.3).

8.1 GENERELL CAND.MAG.-GRAD

8.1.1 NEDLEGGELSE AV GRADEN

Den generelle cand.mag.-graden opphører med virkning fra 31. desember 1996 (Vedtatt i Kollegiet 27. mars 1996). Studenter som er registrert ved NTNU i høstsemesteret 1996 eller tidligere (ved Den allmennvitenskapelige høyskolen, Universitetet i Trondheim), kan såfremt de fyller de reglementerte kravene, få utskrevet en generell cand.mag.-grad fram til og med høstsemesteret 1999.

8.1.2 REGLEMENT FOR TILDELING AV GRADEN

Reglement for tildeling av graden candidatus magisterii ved Universitetet i Trondheim, Den allmennvitenskapelige høyskolen, (generell cand.mag.-grad).

Vedtatt av Høgskolestyret 21. juni 1990 og godkjent av Kollegiet 11. september 1991.

§ 1

Graden candidatus magisterii blir tildelt på grunnlag av eksamener med samlet vektall på minst 80 der Examen philosophicum og eksamen i en godkjent emnegruppe (fageksamen) skal inngå.

Etter nærmere regler gitt av høgskolestyret kan deltakelse i kurs og annen faglig virksomhet som det ikke gis karakter for, godkjennes av fakultetene som del av grunnlaget for graden, dog ikke over 7 vektall. I særlige tilfelle kan høgskolestyret dispensere fra rammen for antall karakterfrie vektall.

§ 2

Vitnemålet skal påføres de eksamener som er grunnlaget for graden og opplysninger om hvor og når disse er avlagt.

Høgskolestyret fastsetter hvor stor del av eksamen som må være gjennomført ved Universitetet i Trondheim, Den allmennvitenskapelige høyskolen.

§ 3

Høgskolestyret gir utfyllende regler.

8.1.3 UTFYLLENDE BESTEMMELSER

Utfyllende regler til reglement for generell cand.mag.-grad ved AVH

Vedtatt av Høgskolestyret 21. juni 1990.

Reglementets § 1, 1. ledd:

Som godkjent emnegruppe/fageksamen regnes fagstudium av minst 1 års omfang som kan høre/defineres inn under universitetenes reglementer for matematisknaturvitenskapelige, historisk-filosofiske og samfunnsvitenskapelige fag. I tilfelle det er tvil om fagets tilhørighet, avgjøres dette av det respektive fakultet.

Eksamener fra institusjoner under universitetsloven (jf. lovens § 2) kan inngå etter "tid-for-tid"-prinsippet.

Eksamener fra eksterne institusjoner, herunder utenlandske, kan inngå i de frie vektall med det antall vektall de blir godkjent etter faglig vurdering (bl.a. gjennom NKU).

Det kan maksimalt inngå 60 vektall i ett og samme studium når dette er sammensatte studier. For øvrig kan det inngå maksimalt 40 vektall i ett og samme fag.

Rådet for examen philosophicum kan fritta en student for Examen philosophicum når tilsvarende krav er oppfylt ved annen eksamen.

Reglementets § 1, 2. ledd:

Det må stilles krav til både omfang og nivå på kurs og annen virksomhet som skal godkjennes som del av grad. Omfanget av det enkelte kurs må være slik at det tilsvarer minst ett vektall i arbeidsbyrde, og en må kreve at nivået er på høyde med universitetsnivå. Det må finnes kontrollordninger som sikrer at alle deltakere i kurset arbeider etter dets forutsetning. Som eksempel på kurs kan nevnes:

- Nordiske spesialkurs innen biologi av minst 14 dagers varighet,
- Kurs i museologi,
- Etterutdanningskurs i universitetenes regi,
- Eksamensfrie kurs fra andre nordiske universiteter som kan inngå i disse universiteters cand.mag.grader.

Faglig overlapping må vurderes i hvert enkelt tilfelle. En vil *ikke* godkjenne gjennomførte kurs (f.eks. laboratoriekurs) som inngår som del av et emne der det holdes eksamen. Et selvstendig laboratoriekurs, som ikke inngår som del av et emne, kan en derimot vurdere med henblikk på godkjenning.

Reglementets § 2:

For å få vitnemål for oppnådd cand. mag.-grad må eksamener tilsvarende 20 vektall være avlagt ved Universitetet i Trondheim, Den allmennvitenskapelige høgskolen. Ingen av disse vektallene kan være karakterfrie.

Vitnemål utstedes av høgskolestyret.

8.2 MATEMATISK-NATURVITENSKAPELIGE GRADER

NB! Forskrifter og andre bestemmelser som gjelder dr.scient- og dr.philos.-graden er ikke inntatt i denne Studiehandboken. Disse forskriftene mm fås ved Fakultet for kjemi og biologi eller Fakultet for fysikk, informatikk og matematikk.

8.2.1 GRADSFORSKRIFT

Forskrift om grader innen matematisk-naturvitenskapelige fag ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet. (16.september 1998 nr. 942)

Fastsatt av Kollegiet 16. september 1998 med hjemmel i forskrift av 19. juni 1997 nr. 1099 om eksamen ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet § 27, jf. lov av 12. mai 1995 nr. 22 om universiteter og høyskoler § 50 nr. 6.

NB! Forskriften trer i kraft fra og med studieåret 1999/2000, og erstatter fra samme tidspunkt "Reglement for matematisk-naturvitenskapelige grader ved UNIT/AVH"

§ 1. Forskriftens virkeområde

Forskriften gjelder de allmennvitenskapelige studier i matematisk-naturvitenskapelige fag ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) som fører fram til gradene cand.scient. og cand.mag.

§ 2. Forvaltning og tildeling av grad

1. I de matematisk-naturvitenskapelige fagene tildeles gradene candidata/candidatus magisterii (cand.mag.) og candidata/candidatus scientarium (cand.scient), som gir rett til tilsvarende titler.
2. Gradene forvaltes og tildeles av Fakultet for fysikk, informatikk og matematikk og Fakultet for kjemi og biologi.

§ 3. Gradsutvalg

1. Gradsutvalget for cand.scient.-utdanningen (GRUCS) skal føre tilsyn med anvendelsen og påse at fakultetene har en samordnet forvaltning av forskriften.

§ 4. Faglige enheter

1. Innen de matematisk-naturvitenskapelige fagene finnes følgende faglige enheter:
  - emne,
  - faglig enhet på 10 vektall,
  - emnegruppe,
  - ti-vektallsenhet utover emnegruppen,
  - hovedfag.
2. Emnenes omfang (arbeidsbelastning) er uttrykt i vektall. Ett semesters fulltidsstudier utgjør 10 vektall. Ett års (to semestres) fulltidsstudier utgjør 20 vektall. Det minste omfang for et studieplanfestet emne er 2 vektall.
3. En emnegruppe er en godkjent faglig enhet sammensatt av emner som samlet har et omfang på 20 vektall.

4. En studieretningsgruppe (S-blokk) er en godkjent faglig enhet av emner som samlet utgjør et faglig hele på til sammen 10 vektall. Emnene i studieretningsgruppen bygger normalt på emnegruppens faglige innhold og nivå. Sammen med emnegruppen inngår studieretningsgruppen i det faglige grunnlaget for hovedfagsstudiet.
5. En ti-vektallsenhet som bygger på emnegruppen skal som studieretningsgruppen gi en faglig fordyping av emnegruppens innhold, men leder ikke nødvendigvis fram mot et særskilt hovedfag. Fakultetene i samråd med GRUCS kan definere slike enheter.
6. En faglig enhet på 10 vektall er en godkjent samling av emner sammensatt for andre formål enn de som er hensikten med studieretningsblokken.
7. Hovedfaget er nærmere beskrevet i §§ 9 - 12.

§ 5. Studieplan

1. Det skal utarbeides en studieplan for hvert fag.
2. Studieplanen angir hvilke emner og hovedfag det kan avlegges eksamener i, emnebeskrivelser, emnenes vektall, deres undervisnings- og eksamensform, omfanget på hvilke grader og hovedfag de forskjellige faglige enheter kan inngå i. Studieplanen opplyser om hvilke eksamenskrav og krav til forkunnskap som stilles.
3. Til alle hovedfag skal det være knyttet en eller flere emnegrupper og en eller flere studieretningsgrupper. Opplysninger om dette er en del av studieplanen.
4. Fakultetet vedtar studieplaner i de ulike fag etter forslag fra instituttene, herunder hvilke emner som skal inngå i emnegruppen og studieretningsgruppen.
5. Når et emne opphører som følge av studieplanendring skal det normalt avholdes eksamen i emnet i to påfølgende semestre etter siste ordinære eksamen. Fakultetet kan i særlige tilfeller begrense denne muligheten. Dette kan være aktuelt for emner som undervises annethvert år, X-emner, avanserte emner med få studenter o.l.
6. Fakultetet selv fastsetter i studieplanen hvilken prøveform hver eksamen skal ha. Eksamen kan omfatte en eller flere skriftlige og/eller muntlige prøver, gjennomføring av øvelser, deltaking i seminar, ekskursjoner, gruppearbeid, semesteroppgaver o.l.
7. Fakultetet kan bestemme at visse eksamener ikke kan avlegges uten at andre eksamener er bestått på forhånd eller samtidig, og kan i særlige tilfelle fritte for slike krav.
8. Kollegiet kan, etter forslag fra fakultetet, opprette nye emnegrupper i et fag som ikke skal danne grunnlag for videre studier i faget.
9. Fakultetet fastsetter hvilke emner og studieretninger det kan avlegges eksamen i innen de fag/hovedfag departementet har godkjent, emnenes vektall, i hvilke grader og hovedfag de forskjellige emner/studieretninger kan inngå.

§ 6. Vekttallsreduksjon

1. Dersom en student avlegger eksamen i emner hvis innhold delvis dekker hverandre, skal den vektallsuttelling som gis for emnene samlet reduseres. Slike vektallsreduksjoner fastsettes av fakultetet.
2. GRUCS påser at vektallsreduksjon praktiseres likt ved fakultetene. Vekt-

tallsreduksjon foretas i det emnet som karaktermessig gir gunstigst resultat for kandidaten. Er noen emner tatt ved NTNU obligatorisk for kandidaten, foretas normalt vektallsreduksjon mot ikke-obligatoriske emner. Det må gå klart frem av karakterutskriften på hvilket grunnlag en vektallsreduksjon er foretatt.

§ 7. Avholdelse av eksamen

1. Generelle regler om avholdelse av eksamen er gitt i eksamensforskriften §§ 6, 7, 8 og 9.
2. Ved de allmennvitenskapelige studier kan det i visse tilfeller gis dispensasjon fra oppmeldingsfristen, f.eks. ved:
  - a) at det har vært personlig sykdom eller fødsel, og dette blir dokumentert av lege eller psykolog.
  - b) at det har vært dødsfall eller alvorlig sykdom i nærmeste familie, og dette blir dokumentert.
  - c) at studenten deltar i et gruppearbeid som direkte inngår i eksamen, og det kan dokumenteres at eksamen av faglige grunner ikke kan gjennomføres for de andre kandidatene i gruppen uten at denne studenten er med.

Som særskilt grunn i tillegg til punktene a - c, kan det også legges vekt på om eksamenen vil avslutte en grad dersom den består, eller vil skape urimelige forsinkelser hvis eksamensadgang ikke gis. Begrunnet og dokumentert søknad om dispensasjon sendes Studieavdelingen på eget skjema. Søknaden avgjøres av Universitetsdirektøren eller den han bemyndiger.

3. Det er anledning til å trekke seg fra eksamen innenfor de frister som er gitt i eksamensforskriften § 9. En student som har levert besvarelse ved skriftlig prøve, kan ikke unndra seg sensur. Studenten kan heller ikke unndra seg sensur dersom eksaminasjonen er startet ved en muntlig prøve.
4. Dato for skriftlig eksamen fastsettes av fakultetet og kan normalt ikke endres. Fakultetsdirektøren kan likevel foreslå endring av eksamensdato når:
  - vedkommende fakultet i sin planlegging har oversett kollisjoner som burde vært unngått
  - det er blitt forskyvning av undervisning/ekskursjoner som ikke kunne forutsees
  - det kun har meldt seg én kandidat til en av de eksamenen som kolliderer.

§ 8. Cand.mag.-graden

1. Cand.mag.-studiet er et teoribasert studium av 3 1/2 års varighet. Det skal gi grundige kunnskaper i matematisk-naturvitenskapelige fag. Med basis i forskningsbasert undervisning skal kandidatene på egen hånd kunne søke og håndtere informasjon, tilegne seg ny kunnskap, analysere og trekke egne slutninger. Studiet skal gi kandidatene det faglige grunnlaget for undervisning og annen yrkesmessig anvendelse innen et stort spekter av samfunnets områder og for videre studier i et hovedfag. Studiet skal utgjøre et selvstendig hele og avsluttes med cand.mag.-graden.

2. Graden candidata (-us) magisterii (cand.mag.) oppnås på grunnlag av emneeksamener som samlet utgjør minst 65 vektall, samt examen philosophicum. Følgende krav skal dessuten være oppfylt:
  - a) I cand.mag.-graden skal det inngå en godkjent emnegruppe (jf. §§ 4 og 5). Som godkjent emnegruppe regnes en godkjent kombinasjon av emner innen fag nevnt under pkt. b. som til sammen utgjør en faglig enhet og som tilsvarer ett års arbeid/20 vektall.
  - b) Minst 35 vektall må være oppnådd i matematisk-naturvitenskapelige emner. Fakultetet avgjør i tvilstilfeller hva som er å betrakte som matematisk-naturvitenskapelige emner.
  - c) Minst 20 vektall eksklusive examen philosophicum må være oppnådd i emner utenfor det faget som omfatter flest av studentenes emner.
  - d) Emner av et omfang på minst 20 vektall må være avlagt i matematisk-naturvitenskapelige fag fra NTNU, se for øvrig § 11.
3. Foruten matematisk-naturvitenskapelige fag og emner kan eksamener fra institusjoner under lov om universiteter og høyskoler inngå i graden.
4. Videre kan eksamener fra institusjoner som ikke omfattes av lov om universiteter og høyskoler, norske såvel som utenlandske, inngå når disse er godkjent av departementet eller den departementet bemyndiger.
5. Fag og emner nevnt under punkt 3 og 4 kan inngå med maksimum 20 vektall hvis de er fra fag utenfor fagkretsen til universitetenes cand.mag.-grad (uspesifiserte vektall).

§ 9. Cand.scient.-graden

1. Cand.scient.-studiet er en spesialisering i et hovedfag.
  - a) Studiet skal gi den første opplæring til selvstendig forskning og dermed legge grunnlaget for et evt. videre studium til graden doctor scientiarum.
  - b) Videre skal studiet styrke kandidatenes faglige grunnlag for undervisning og annen yrkesmessig anvendelse i faget hvor det kreves faglig spesialisering og innsikt i vitenskapelig tenkning.
  - c) Cand.scient.-studiet bygger på cand.mag.-gradens faglige nivå og skal videreutvikle det grunnlag for selvstendig tenkning og kritisk tenkning som er lagt der.
  - d) Gjennom cand.scient.-studiet skal studenten oppnå tilstrekkelig faglig tyngde og bredde til å kunne videreutvikle seg på selvstendig grunnlag innen faget.
  - e) Cand.scient.-studiet skal inneholde en teoretisk og metodisk dimensjon som har overføringsverdi til andre fag og fagområder.
2. Hovedfaget skal utgjøre et samlet og integrert studium.

Graden candidata (-us) scientiarum oppnås på grunnlag av eksamen i et hovedfag som består av:

  - a) en skriftlig sammenfatning av en selvstendig, veiledet forskningsoppgave (hovedfagsoppgave) med et omfang på 20 vektall, og
  - b) eksamen i et teoretisk cand.scient.-pensum bestående av ett eller flere emner og/eller spesialpensa som skal tilsvare minst 10 vektall.
3. Temaet for hovedoppgaven må godkjennes av ansvarlig institutt slik fakultetene i samråd med GRUCS bestemmer.

4. Flere mindre arbeider kan godkjennes som hovedoppgave når disse etter sitt innhold utgjør et hele.
5. Hovedfagsoppgaven kan gjennomføres som felles arbeid under forutsetning av at hver kandidats bidrag tilsvarer en normal hovedfagsoppgave. Nærmere regler for dette gis av fakultetene i samråd med GRUCS.
6. Det teoretiske pensum til cand.scient.-graden skal bestå av matematisk-naturvitenskapelige emner. Når det etter fakultetets vurdering er særlig behov for det, f.eks. ved fagdidaktiske eller tverrfaglige hovedfagsoppgaver, kan inntil 5 vektall av det teoretiske pensum bestå av emner som ikke er matematisk-naturvitenskapelige.
7. Omfanget til ikke-studieplanfestede emner i det teoretiske pensum kan ikke overskride 5 vektall.
8. Hvis et emne skal inngå i det teoretiske cand.scient.-pensum må det være gått mindre tid enn 10 semestre, regnet fra og med semesteret etter eksamen i emnet er avlagt til og med semesteret for den avsluttende cand.scient.-eksamen.
9. Emner som skal inngå i det teoretiske cand.scient.-pensumet må ha en avsluttende eksamen hvor eksterne sensor deltar i evalueringen. Unntak kan likevel gjøres når det er faglige grunner for det og innøvningen av det teoretiske pensum er sterkt knyttet til praktiske øvelser. Slike emner kan imidlertid bare utgjøre en mindre del av pensum. Fakultetet bestemmer eksamensformen for alle emner.

§ 10. Studiet under cand.scient.-graden. Veiledning. Godkjenning av hovedfagsavtale og hovedfagsstudiet

1. Undervisningen gis i tilknytning til et teoretisk cand.scient.-pensum som består av studieplanfestede emner og spesialpensum, og som individuell veiledning. Spesielle bestemmelser for det enkelte hovedfag fastsettes av fakultetet og tas inn i studieplanen.
2. Cand.scient.-studiet gjennomføres under veiledning av en eller flere vitenskapelige tilsatte i fast stilling ved et av fakultetenes institutter. Det skal alltid utpekes en ansvarlig veileder blant de vitenskapelig tilsatte i fast stilling ved det instituttet som har ansvaret for hovedfagsoppgaven. Andre personer med nødvendig fagkunnskap kan delta i veiledningen.
3. Fakultetet kan inngå avtale om at vitenskapelig tilsatt i fast stilling ved annen enhet ved NTNU kan ha hovedansvar for veiledning.
4. Fakultetet i samråd med GRUCS fastsetter felles regler om veiledning av hovedfagsstudenter og om forholdet mellom student, veileder og institutt samt veiledning ved eksterne institusjoner.
5. Etter at studenten er opptatt til hovedfagsstudiet, skal det inngås hovedfagsavtale mellom studenten, den/de som veileder hovedfagsstudiet og ansvarlig institutt. Hovedfagsavtalen godkjennes av det ansvarlige instituttet hovedfagsstudiet er knyttet til. Godkjenningen kan delegeres til et studieutvalg opprettet av instituttet som også gir nærmere bestemmelser om mandat, sammensetning og funksjonstid for utvalget. Melding om godkjenning av hovedfagsstudiet sendes fakultetet.
6. Fakultetene i samråd med GRUCS fastsetter avtalepunktene som hovedfagsavtalen skal omfatte.

Krav som stilles for godkjenning av hovedfagsavtalen er:

- a) en faglig tilfredsstillende plan for hovedfagsstudiet
- b) at egnet veileder og nødvendige materielle ressurser er til stede.

§ 11. Cand.scient.-eksamen

1. Eksamen som skal inngå i cand.scient.-graden består av eksamener i ordinære studieplanfestede emner som er godkjent som del av den enkelte students cand.scient.-eksamen.
2. Den avsluttende cand.scient.-eksamen er en muntlig prøve som holdes etter at hovedfagsavtalen er innlevert og godkjent. Avsluttende muntlig prøve består av en eksaminasjon i det teoretiske spesialpensum (jf. § 9 nr. 2 bokstav b) som ikke har vært eksaminert tidligere, minimum 2 vekttall, og en drøfting av//eksaminasjon i hovedfagsoppgaven og dens tema. Dette foregår ved én og samme prøve.
3. Prøven kan avlegges gjennom hele året, også utenom de ordinære eksamensperiodene.
4. Fakultetene i samråd med GRUCS kan fastsette ytterligere generelle regler om hovedfagseksamen. Spesielle regler for det enkelte hovedfag kan fastsettes av fakultetet og tas inn i studieplanen.

§ 12. Adgang og opptak til cand.scient.-studiet

1. Adgang til cand.scient.-studiet gis ikke for studenter som har mindre enn 50 vekttall.
2. Grunnlaget for adgang og opptak til cand.scient.-studiet er beståtte eksamener og resultater i nærmere bestemte emner eller dokumentert annen likeverdig utdanning.
3. Emnekombinasjonene må utgjøre en emnegruppe og studieretningsblokk godkjent for det aktuelle hovedfaget. Hvis det i henhold til studieplanen for det aktuelle hovedfag kreves eksamener i emner utover emnegruppe og studieretningsblokk, må eksamen i disse emnene også være bestått i den grad fakultetet bestemmer. Opplysninger om dette tas inn i studieplanen.
4. Eventuelle unntak fra kravet om forkunnskaper innarbeides i de regler for opptak til cand.scient.-studiet som Kollegiet vedtar etter forslag fra fakultetene i samråd med GRUCS (se punkt 6).
5. Søknad om opptak til cand.scient.-studiet skrives på eget skjema og leveres innen de frister Kollegiet fastsetter. Studenter som er meddelt opptak skal innen en nærmere angitt tidsfrist inngå hovedfagsavtale med formelt ansvarlig institutt. Inngåelse av hovedfagskontrakt er en forutsetning for at opptaket skal forbli gyldig.
6. Før melding til avsluttende cand.scient.-eksamen og for å få adgang til denne, må studenten ha oppnådd en cand.mag.-grad eller ha en annen utdanning som av fakultetet er godkjent som likeverdig. Cand.mag.-graden eller den likeverdige utdanningen (jf. § 13) må inneholde alle de fag og emner som i henhold til studieplanen er en betingelse for opptak eller tilsvarende.

§ 13. Utdanning som godkjennes som likeverdig med cand.mag.-graden som grunnlag for cand.scient.-studiet

1. Fakultetene i samråd med GRUCS avgjør hva som er likeverdig utdanning. Slik utdanning kan være:
  - a) Utdanning som har ført frem til regional cand.mag.-grad.

- b) Annen avsluttet utdanning med vitnemål fra høyskole eller grad som nasjonalt godkjennes med 60 vekttall eller mer og tilfredsstillende alle krav til den matematisk-naturvitenskapelige cand.mag.-grad, og som sammen med tilleggseksamener utgjør 70 vekttall.
- c) Annen avsluttet utdanning med vitnemål fra høyskole eller grad som nasjonalt godkjennes som 60 vekttall eller mer og tilfredsstillende alle krav til den matematisk-naturvitenskapelige cand.mag.-grad, med unntak av kravet om tilhørighet og examen philosophicum, slik at det med tilleggseksamener til sammen oppnåes 80 vekttall.

§ 14. Karakterer

1. Generelle regler om karakterbruk finnes i § 21 i forskrift om eksamen ved NTNU
2. Fakultetet bestemmer hvilket karaktersystem (tallkarakter eller bestått/ikke bestått) som skal nyttes ved den enkelte eksamen. Dette tas inn i studieplanens emnebeskrivelse. Når tallkarakterer nyttes skal dårligere karakter enn 4.0 ikke angis, kandidaten skal kun meddeles at eksamen ikke er bestått.
3. Ingen av karakterene fra eksamener som inngår i den avsluttende cand.scient.-eksamen kan meddeles før alle eksamener er bestått.
4. Det benyttes ikke hovedkarakter i de matematisk-naturvitenskapelige studier.

§ 15. Ny prøve. Ny prøve i cand.scient.-eksamen

1. Generelle bestemmelser om ny prøve er gitt i eksamensforskriften § 17.
2. Studenter som tidligere har fått godkjent deltakelse i et emnes obligatoriske øvinger, semesteroppgave eller ekskursjoner, kan melde seg til eksamen i emnet på nytt uten å gjennomføre de obligatoriske deler.
3. En hovedfagsoppgave til cand.scient.-graden som er bedømt til ikke å være bestått, kan fremlegges til ny bedømmelse i revidert eller supplert form. Dette kan tidligst skje 3 måneder etter ordinær avsluttende eksamen.
4. Ny prøve i studieplanfestede emner i teoretisk pensum til cand.scient.-eksamen, følger de generelle bestemmelsene om ny prøve (jf. eksamensforskriften § 17).
5. Ny prøve i ikke-studieplanfestede emner (særpensum, spesialpensum) eller i studieplanfestede emner som inngår i avsluttende cand.scient.-eksamen, holdes ved ny avsluttende cand.scient.-eksamen.

§ 16. Fritak for eksamen eller prøve

1. Fakultetet skal fritak for eksamen eller prøve når tilsvarende krav er oppfylt ved samme eller annen institusjon, og fakultetet kan fritak for eksamen fra annen institusjon, og fakultetet kan fritak for eksamen eller prøve på grunnlag av annen eksamen eller prøve i velegnet fag utenfor fagkretsen, avlagt ved samme eller annen institusjon.
2. Fakultetet kan på grunnlag av eksamen fra annen institusjon og etter forslag fra instituttet gi fritak for den delen av det teoretiske cand.scient.-pensum som det avlegges eksamen i før avsluttende cand.scient.-eksamen. Det forutsettes at slik eksamen på naturlig måte kan inngå som del av hovedfagsprøven.
3. Eksamensfrie kurs fra annen institusjon kan ikke inngå i cand.scient.-

graden.

4. Fakultetets avgjørelse kan påklages til Den sentrale klagenemnd ved NTNU.
5. En student kan fritas for examen philosophicum når tilsvarende krav er oppfylt ved annen eksamen.
6. Examen philosophicum avlagt ved annen institusjon under lov om universiteter og høyskoler godtas som examen philosophicum i den matematisk-naturvitenskapelige cand.mag.-graden.

§ 17. Vitnemål

1. Generelle regler om vitnemål er gitt i eksamensforskriften § 24.
2. Fakultetene (jf. § 2) tildeler vitnemål for den matematisk-naturvitenskapelige cand.mag.-graden og for cand.scient.-graden. GRUCS (jf. § 3) påser at vitnemålene har en felles utforming og at praksis er samordnet.
3. På vitnemålet skal det angis i hvilket semester graden er oppnådd.
4. På vitnemålet om oppnådd cand.mag.-grad med tilhørende vedlegg angis hvilke emner som inngår i graden, emnenes vektall, eksamenssemester og eksamenskarakter.
5. Tildeling av vitnemål for cand.mag.-graden forutsetter at eksamener tilsvarende minst 20 vektall matematisk-vitenskapelige emner er avlagt ved det fakultetet (§ 2) som tildeler graden. Godkjente eksamener i matematisk-naturvitenskapelige emner fra andre fakulteter ved NTNU eller eksamener i matematisk-naturvitenskapelige emner ved Universitetsstudiene på Svalbard kan likevel utgjøre 10 av de 20 vektallene.
6. På vitnemål om oppnådd cand.scient.-grad med tilhørende vedlegg angis hovedfag, studieretning, hovedfagsoppgavens tittel og karakter, emner og/eller spesialpensa som inngår i hovedfagsstudiet, emnenes vektall og eksamenskarakter.
7. Hvis en kandidat etter fullført cand.mag.-grad avlegger ny eksamen i ett eller flere emner som inngår i grunnlaget for tildelt vitnemål, eller fremstiller seg og består eksamen i emner som ønskes inkludert i grunnlaget for vitnemål, kan vedkommende tildeles nytt vitnemål.
8. Ny eksamen i emner som inngår i cand.scient.-graden etter at avsluttende cand.scient.-eksamen er bestått, gir ikke grunnlag for tildeling av nytt cand.scient.-vitnemål.
9. Godkjenning av ekstern utdanning som tilsvarer matematisk-naturvitenskapelig cand.mag.-grad eller cand.scient.-grad gir ikke rett til vitnemål.

§ 18. Melding til undervisning

1. Melding til undervisning skal finne sted innen de frister som fastsettes av fakultetet.
2. I emner med obligatoriske øvinger må studenten møte frem i samsvar med de meldinger som gis i opptaksbrevet eller katalog eller sende skriftlig beskjed til ansvarlig institutt om begrunnet fravær. Studenter som unnlater å gjøre dette, kan uten varsel bli strøket av listene til fordel for studenter fra en eventuell venteliste eller andre kvalifiserte studenter som ønsker plass.

§ 19. Ikrafttredden, overgangsordninger m.m.

1. Forskriften trer ikraft fra studieåret 1999/2000.
2. Reglement for matematisk-naturvitenskapelige grader ved Universitetet i Trondheim vedtatt 21. juni 1990 oppheves.
3. Forskriften kan ikke fravikes med mindre det er innarbeidet hjemmel for det i forskriften.
4. Forskriftens § 9 og § 11 nr. 2, andre setning, gjelder for studenter opptatt til NTNU høsten 1998 eller senere.
5. Fakultetene selv i samråd med GRUCS kan der det er nødvendig gi ytterligere overgangsregler for studenter som har startet sine studier etter tidligere reglement.
6. Fakultetene selv i samråd med GRUCS gir utfyllende bestemmelser til forskriften.

8.2.2

**REGLER FOR BRUK AV FELLESARBEID SOM HOVED-
OPPGAVE I REALFAG.**

Vedtatt av Rådet (NLHS) 24. april 1980 med hjemmel i § 6 i daværende reglementet for matematisk-naturvitenskapelige grader (KUF 12.6.79). Reglene er under revisjon, men gjelder så langt de ikke kommer i konflikt med overordnet lov eller forskrift (Jfr. Gradsforskriftens § 9, pkt 5).

1. Del av fellesarbeid kan godkjennes som hovedoppgave i matematisk-naturvitenskapelige fag.
2. Fellesarbeidet kan være enten:
  - a) fellesarbeid med individuell bedømmelse når tilstrekkelig store deler av den skriftlige sammenfatningen av arbeidet kan identifiseres som den enkelte gruppedeltakers personlige innsats, eller
  - b) fellesarbeid med felles og individuell bedømmelse. Karakterfastsettelsen på hovedoppgaven skal for den enkelte student skje på grunnlag av bedømmelse av fellesarbeidet og en eksaminasjon i tilknytning til dette.
3. Deltakere i et fellesarbeid kan være tilknyttet forskjellige grunneheter. Emnet for fellesarbeidet og gruppens størrelse må godkjenens av grunnenhetene i fellesskap, dersom deltakerne er tilknyttet forskjellige enheter, etter nærmere bestemmelser gitt av de enkelte grunneheter. Før arbeidet tar til, skal det av grunnenhet og studenter i fellesskap avgjøres hvilken arbeids- og bedømmelsesform som skal benyttes. Det kreves godkjenning av grunnenheten for å forandre en arbeids eller bedømmelsesform etter at arbeidet er begynt.
4. For et fellesarbeid skal det være minst en fast veileder. Veilederen skal medvirke til at deltakerne får det best mulige faglige utbytte av arbeidet, og ellers holde tilstrekkelig kontakt med deltakerne til å kunne kontrollere hver deltakers innsats i arbeidet.
5. Når tittelen på hovedoppgaven føres på kandidatens vitnemål, skal det angis hvilken arbeids- og bedømmelsesform som har vært benyttet.

8.2.3 RETNINGSLINJER FOR FORHOLDET MELLOM STUDENT OG VEILEDER/INSTITUTT UNDER CAND.SCIENT.-STUDIETS HOVEDFAG.

Vedtatt av Fakultetsrådet for Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet 14.06.1988. (MN-sak 110/88). Retningslinjene er under revisjon (jfr. Gradsforskriftens § 10, punktene 4. og 6) De gjelder foreløpig så lenge de ikke er i konflikt med Gradsforskriften, Eksamensforskriften, Prosedyre for opptak til hovedfag og Universitetsloven. De punkter i retningslinjene som klart er i strid med de nevnte regler er overstreket og gjelder ikke.

1.

Hovedfagsstudiet til cand.scient.-graden er regulert av et eget regelverk med utfyllende regler. I tillegg gjelder også studieplanene og eventuelle særregler for adgangsbegrensede hovedfag ~~og regler for karaktergrense ved opptak til hovedfag.~~

Herværende retningslinjer er underordnet ovenfor nevnte regelverk, men er bindende på samme måte som et hvert vedtak i fakultetsrådet, og kan legges til grunn ved behandling av saker fra det området retningslinjene gjelder for.

2.

Det søkes om opptak til hovedfag på særskilt skjema.

Grunnlaget for å søke er minst ~~40 vektall (for informatikk 55)~~, hvori inngår

- a) godkjent emnegruppe for faget
- b) emner fra faget av minst 10 vekttalls omfang ut over 20-gruppe (ofte benevnt studieretningsblokk/S-blokk).
- c) eventuelle andre emner som inngår i forkunnskapskravet etter studieplanens bestemmelser.

Instituttet kan likevel ta opp studenter som ikke helt og fullt tilfredsstillere kravene i pkt. b) og c), så sant dette ikke er til fortrengsel for studenter som tilfredsstillere alle kravene og som også søker om opptak i samme semester.

Hvis slikt opptak finner sted skal det samtidig foreligge en plan for at det kan avlegges eksamen i de manglende emner snarest mulig etter opptak.

Hvis opptaket foretas, helt eller delvis, på grunnlag av ekstern utdanning, skal det ved opptaket foreligge innpassingsvedtak for denne utdanningen. Hvis vedtaket ikke direkte gjelder den aktuelle student skal instituttet forsikre seg om at vedtaket har gyldighet også for denne. Det skal refereres til det/de aktuelle vedtaksbrev.

3.

Søknaden om opptak skal inneholde en plan for eksamener som eventuelt gjenstår å ta innenfor rammen av cand.mag.-graden. Planen utarbeides av student og framtidig veileder. Når en slik plan er godtatt av instituttet, skal instituttet så langt det er mulig påse at den hovedoppgave som tilbys ikke skaper behov for ytterligere forkunnskaper ut over dem som student allerede har.

4.

I forbindelse med søknad om opptak skal det foreligge en plan for hovedfagsstudiet utarbeidet av student og faglig veileder i samråd med ansvarlig veileder. Denne planen skal være en del av grunnlaget for vedtaket om eventuelt opptak til hovedfagsstudiet. Planen skal inneholde, så langt det er mulig på søknadstidspunktet:

- Hovedoppgavens foreløpige tittel.
- Beskrivelse av hovedoppgaven, problemstilling og innhold.
- Angivelse av emner og kurs som skal inngå i hovedfagsstudiets teoretiske pensum.
- Antatt behov for ressurser, herunder lokaler, apparater, forbruksmateriell, reisemidler m.m.
- En framdriftsplan for studiet, både den teoretiske del, og de ulike stadier av arbeidet med hovedoppgaven. Videre en prognose for tidspunkt for avsluttende cand.scient.-eksamen.

5.

Det er studentens ansvar å påse at han/hun er cand.mag. i god tid før endelig cand.scient.-eksamen, eller hvis det er aktuelt; før deleksamener i cand.scient.-studiet (cand.scient.-emner) som krever det.

Hvis det i grunnlaget for opptak inngår ekstern utdanning, og hvis grunnlaget for cand.scient.-eksamen skal være fritak for cand.mag.-grad, er det tilsvarende studentens ansvar å påse at grunnlaget for fritaket er i orden i god tid før eksamener der det kreves.

6.

Ingen student har krav på en spesiell oppgave eller en bestemt veileder.

En student som fyller kravene til opptak til en studieretning kan, så fremt det finnes veiledningskapasitet, bli tatt opp til hovedfag hvis hun/han ikke utelukkes av de til enhver tid gjeldende regler om opptaksbegrensning og karaktergrense.

Instituttet kan ikke pålegge en student andre faglige bindinger eller forutsetning for opptak enn dem som til enhver tid er nedfelt i gjeldende studieplan.

7.

Ansvarlig veileder skal være tilsatt i fast vitenskapelig stilling på instituttet. Hvis det benyttes annen faglig veileder enn ansvarlig veileder skal instituttet forsikre seg om at faglig veileder har den nødvendige kompetanse.

Faglig veileder kan være ekstern.

Ansvarlig veileder skal fungere som kontaktperson mellom institutt, faglig veileder og student; koordinere eksamen og ellers bidra til å legge forholdene til rette for hovedfagsarbeidet.

Dersom faglig veileder blir forhindret i å utføre sine plikter (ved permisjon o.l.), skal ansvarlig veileder sørge for videre veiledning. Eventuell ny faglig

veileder skal godkjennes av instituttet. Lærere bør ikke inngå i nye veiledningsforhold hvis permisjoner o.l. er nært forestående.

8.

Ansvarlig veileder skal påse at oppgaven kan gjennomføres med de ressursrammer som oppgis og innenfor normert studietid. I god tid før eksamen skal faglig veileder i samråd med student og ansvarlig veileder fremme forslag til eventuelt spesialpensum.

9.

Studenten har ansvar for å bidra til at framdriftsplan og tidsrammer blir så realistisk som mulig ved å legge fram opplysninger om han/hun skal være hel- eller deltidsstudent, hvilken arbeidsdagslengde han/hun ønsker; muligheten for eventuelt å ha ubekvem arbeidstid hvis det er nødvendig, omsorgs- og økonomiske forpliktelser som kan influere på framdriftsplanen o.l.. Studenten må ha det klart for seg at normert studietid normalt vil fordre en arbeidsdag i overkant av det som er vanlig i yrkeslivet.

Oppstår det endringer i studentens situasjonen som kan ha innflytelse på framdriftsplanen, skal studenten ta dette opp med veileder på et tidligst mulig tidspunkt, slik at planene eventuelt kan vurderes på nytt.

10.

Ved opptaket skal instituttet påse at de framlagte planer for hovedfaget er realistiske, i samsvar med studieplanen og at de holder faglig forsvarlige mål. Videre skal instituttet ta standpunkt til den foreslåtte disponering av ressurser ~~og kontrollere at emnegruppens middelkarakter er 3.0 eller bedre.~~

11.

Hvis en student mister kontakten med fagmiljøet eller ikke følger den forutsatte progresjon, er forutsetningen for opptak i stor grad fraveket. Vedtaket om opptak kan da omgjøres, slik at studenten kan fratras plassen. Slike saker forelegges Undervisningsutvalget til uttalelse.

12.

Behovet for kontakt med veileder vil variere sterkt fra veilederforhold til veilederforhold, men viktigheten av en jevnlig kontakt mellom student og veileder fra start til mål understrekes. Student som ønsker det har rett til å få avtale om regelmessig veiledning av instituttet.

Studenten har krav på å få diskutere alle aspekter vedrørende hovedoppgaven med sin veileder, og veileder forpliktes til å gjennomgå studentens utkast til hovedoppgave i god tid før oppgaven trykkes.

Faglig veileder skal normalt være medlem av eksamenskommisjonen og må regne med å eksaminere i spesialpensum og hovedoppgaven. Eksterne faglige veiledere må påta seg dette uten honorar. Eventuelle kost- og reiseutgifter vil bli dekket.

13.

En student har rett til veiledning når det gjelder praktisk arbeid og litteratur, samt evt. ikke studieplanfestede emner i pensum. Studenten skal også kunne få råd angående problemer som melder seg underveis og råd om utformingen av den ferdige oppgaven. Veileders forpliktelser opphører først når eksamen er avlagt. Dette innebærer at studenten må kunne få kommentarer til foreløpige utkast til oppgaven. Her må veileder utvise et visst skjønn i balansegang mellom det å gi rimelig kritikk av produktet og det å forbedre oppgaven på vesentlige punkter.

14.

Det normale vil være at studenten får en oppgave definert av veileder, og at oppgaven er innenfor veileders kompetanseområde. Ingen student har krav på å få veiledet en bestemt oppgave. På den annen side, hvis en studenten ønsker å arbeide innenfor et bestemt problemområde, bør en veileder kunne strekke seg utenfor sine spesialområder for å kunne finne en passende oppgave. Veileder må da kunne ta forbehold om oppgavens relevans og om kvaliteten på veiledningen, slik at studenten påtar seg et større ansvar ved å arbeide med en slik oppgave.

15.

Normalt bør en veileder være tilbakeholdende med å veilede for mange studenter samtidig. Hvis studentene arbeider innenfor samme problemområde eller innenfor en større gruppe slik at en form for kollektiv veiledning, veiledning studentene i mellom eller veiledning fra andre personer i miljøet kan finne sted, vil antallet kunne økes noe. Veileder må i alle fall begrense seg slik at hun/han har oversikt over de forskjellige studentene, deres oppgaver og framdrift, slik at en personlig veiledning kan finne sted.

16.

Hvis hovedfagsavhandlingen eller deler av denne blir publisert skal dette gjøres av kandidaten, eventuelt sammen med veileder og andre som har gitt vesentlige bidrag til arbeidet.

17.

Fakultetet skal, i samarbeid med instituttene, være ansvarlig for å arrangere et årlig informasjonsmøte for kommende hovedfagsstudenter. Her skal prosjekter og mulige hovedfagsoppgaver framlegges.

8.2.4**PROSEDYRE FOR OPPTAK TIL HOVEDFAG VED NTNU**

Vedtatt av NTNU's Kollegium 30.4.98 (K-sak 86/98)

Prosedylene erstatter tidligere prosedyrene vedtatt i AVH-sak 54/94, og gjøres gjeldende f.o.m. opptaket til høstsemesteret 1998.

Kollegiet har fattet følgende vedtak:

Kollegiet slutter seg til Universitetsdirektørens notat, og vedtar følgende prosedyrer for opptak til cand. philol.-, cand. polit.-, og cand. scient.-studiet ved NTNU:

A)

Søknad om opptak til hovedfag ved NTNU gjøres på særkilt skjema, og sendes NTNU's Studieavdeling innen de frister som gjelder. Opptaket til hovedfagene ved NTNU gjøres inntil videre sentralt av Studieavdelingen, dog i nært samarbeid med instituttene.

Studieavdelingen vurderer søkeres formelle bakgrunn, og foretar rangering av søkerne til adgangsbegrensede fag. Rangeringslistene blir oversendt det respektive institutt for godkjenning. Studieavdelingen meddeler søkerne resultatet av opptaket når instituttets godkjenning foreligger. Studieavdelingen sørger for å registrere resultatet av opptaket i studentdatasystemet.

B)

Opptak til hovedfag ved NTNU skjer to (en) ganger i året med søknadsfrist 1. juni for høstsemesteret og 15. november for våsemesteret. For hovedfagene i førskolepedagogikk, helsefag, sosialarbeid og spesialpedagogikk er søknadsfristen 1. februar. Disse søknadsfristene gjelder både tidligere opptatte studenter ved NTNU og nye søkere til NTNU.

C)

Ved Fakultet for Kjemi og Biologi og ved Fakultet for Fysikk, Informatikk og Matematikk kreves det beståtteksamen i minst 50 vekttall inkl. godkjent emnegruppe (20 vt.) og Studieretningsblokk (10 vt.) i det faget det søkes om opptak til (jfr. § 6 i reglementet for de matematisk-naturvitenskapelige gradene ved NTNU). For enkelte hovedfag kan det kreves emner i tillegg. Dette bestemmes av fakultetene og inntas i fakultetenes studieplaner. Det kan i spesielle tilfeller, der instituttet finner det faglig forsvarlig, gis betinget opptak til søkere som mangler ett obligatorisk emne i opptaksgrunnlaget. Opptak i slike tilfeller skal ikke gå på bekostning av helt kvalifiserte søkere.

D)

Ved Det Historisk-Filosofiske Fakultet og Fakultet for Samfunnsvitenskap og Teknologiledelse kreves det et utdanningsomfang på minst 70 vekttall inkl. fageksamen 30 vekttall i faget det søkes om opptak til (eller tilsvarende) og examen philosophicum (forsøker med regional cand.mag.-grad bortfaller kravet om examen philosophicum). For enkelte hovedfag kan det forekomme obligatorisk tilleggsemner i.h.t. fakultetenes studieplaner. Fakultetene kan gi føringer om hvilke emner som skal inngå i opptaksgrunnlaget. Event. tilleggskrav fremgår av fakultetenes studieplaner. Enkelte hovedfag har særskilte opptakskrav som bestemmes av fakultetene. Disse fremgår av fakultetenes studieplaner.

E)

Følgende regler gjelder for rangering av søkerne til adgangsbegrensede hovedfag (Enkelte hovedfag har egne rangeringsregler vedtatt av Kollegiet.):

HF/SV-fag:

1. Den vektete snittkarakteren for fageksamen 30 vt (eller tilsvarende) i faget det søkes om opptak til.
2. Den vektete snittkarakteren for mellomfagstillegget (eller tilsvarende) i faget det søkes om opptak til.
3. Studieansiennitet (antall vekttall).
4. Loddrekning.

Realfag:

1. Den vektete snittkarakteren for emnegruppe 20 vt. + Studieretningsblokk (eller tilsvarende) i faget det søkes om opptak til.
2. Studieansiennitet (antall vekttall).
3. Loddtrekning.

Alle snittkarakterer utregnes med en desimal.

F)

Inntil 20% av instituttets ledige hovedfagsplasser kan forbeholdes søker med spesiell bakgrunn. Med spesiell bakgrunn menes søkere med en utdanningsbakgrunn som umuliggjør angivelse av den normale rangeringsreglene (f.eks. søker med utenlandsk utdanning). Det enkelte institutt avgjør i hvilke tilfeller 20 % kvoten skal benyttes.

G)

Opptatte hovedfagsstudenter og instituttet har en gjensidig plikt til å skrive hovedfagskontrakt i løpet av første semester av hovedfagsstudiet. Hovedfagsstudenter som ikke har skrevet hovedfagskontrakt innen utgangen av første semester av hovedfaget, kan fratras hovedfagsplassen. Opptatte hovedfagsstudenter har plikt til å betale semesteravgift og registrere seg innen de gjeldende frister hvert semester de er hovedfagsstudent. Hovedfagsstudenter som ikke overholder registreringsplikten, risikerer å miste hovedfagsplassen.

8.3 FORSKRIFT OM EKSAMEN VED NTNU.

Fastsatt av Kollegiet 19. juni 1997 med hjemmel i lov av 12. mai 1995 nr. 22 om universiteter og høyskoler § 50 nr. 6. Endret 26 aug 1998 nr. 930, 16 sep 1998 nr. 937.

Kapittel I. Formål og definisjoner

§ 1. Formål

Forskriften gir regler om eksamener og prøver ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU). Forskriften skal sikre en forsvarlig avvikling av eksamen ved institusjonen, og gir nærmere bestemmelser om universitetets og studentenes rettigheter og plikter.

Forskriften gjelder for følgende studier og grader:

- historisk-filosofiske studier (cand.mag./cand.philol.)
- kunststudier ved Kunstakademiet
- matematisk-naturvitenskapelige studier (cand.mag./cand.scient)
- medisinstudiet (cand.med.)
- musikkstudier ved Musikkonservatoriet
- praktisk-pedagogiske studier
- psykologstudiet (cand.psychol.)
- samfunnsvitenskapelige studier (cand.mag./cand.polit.)
- sivilarkitektstudiet (sivilarkitekt)
- sivilingeniørstudiet (sivilingeniør).

For nautikk-, master- og dr.gradsstudier gjelder forskriften så langt bestemmelsene er relevante.

Bestemmelser om faglig innhold, nivå og fagsammensetning i de enkelte studier og studieprogrammer er fastsatt i egne gradsforskrifter eller i andre særskilte forskrifter.

§ 2. Definisjoner

Allmennvitenskapelige studier:

Studier som fører frem til historisk/filosofiske, samfunnsvitenskapelige og naturvitenskapelige grader (cand.mag., cand.philol., cand.polit., cand.scient.).

Profesjonsstudier:

Studier som fører frem til gradene cand.med., cand.psychol., sivilarkitekt og sivilingeniør, samt praktisk-pedagogiske studier, kunststudier ved Kunstakademiet og musikkstudier ved Musikkonservatoriet.

Studieplan:

En angivelse av faglige mål og innhold i et fag eller emne. Studieplanen skal inneholde emnebeskrivelser som angir krav til forkunnskaper, eksamensform, evalueringsform og vektall/belastningstimer.

Grad:

Den tittelen en student blir tildelt av studieinstitusjonen når han/hun oppfylder kravet til et avsluttet studieløp. Departementet bestemmer hvilke grader NTNU kan tildele.

Gradsforskrift:

Forskrift som inneholder bestemmelser som er særegne for den enkelte grad. Gradsforskrifter er gitt av Kollegiet.

Studieprogram:

En gitt mengde emner i et definert studieløp som studenten blir tatt opp til og får studierett til.

Fag:

Emner som studieplanen angir som beslektet, og som studieplanen definerer som en samlet enhet.

Emne:

Den minste enheten det kan avlegges eksamen i, og som fører til en endelig karakter.

Eksamen:

Avsluttende evaluering i et fag/emne. Eksamen avholdes i alle fag/emner hvor studieplanen forutsetter at det skal gis karakter.

Prøve:

Ikke avsluttende evaluering i et fag/emne. Prøve kan inngå som del av en eksamen, eller være et forkrav/vilkår for å få avlegge eksamen.

*Kapittel II. Generelle bestemmelser***§ 3. Studienes organisering**

Endret ved forskrift 16 sep 1998 nr. 937.

I alle grader som NTNU tildeler inngår normalt examen philosophicum.

Nærmere bestemmelser om studienes organisering er angitt i gradsforskriftene.

§ 4. Deltidsstudier

De fleste studier ved NTNU kan gjennomføres som deltidsstudier. Det gis nærmere regler om dette i de enkelte gradsforskriftene.

§ 5. Permisjon

Permisjon fra studiene gis fortrinnsvis for et helt studieår. For kortere tidsrom gis permisjon til utgangen av et semester. Permisjon ut over ett år kan innvilges dersom tvingende grunner foreligger. Tvingende grunner kan f.eks. være sykdom eller militærtjeneste. Nærmere bestemmelser om permisjoner er fastsatt i de enkelte gradsforskriftene.

Permisjon innebærer at oppmelding til eksamen utsettes.

*Kapittel III. Eksamen***§ 6. Tidspunkt for eksamen**

Ved de allmennvitenskapelige studiene holdes ordinær eksamen hvert semester i alle fag/emner det er oppmelding til. Eksamen i tilknytning til sommerundervisning regnes som ordinær eksamen i eksamensforskriftens forstand.

Ved profesjonsstudiene holdes ordinær eksamen som hovedregel en gang i året for hvert emne. For studenter som ikke har bestått ordinær eksamen, kan det arrangeres kontinuasjonseksamen. Nærmere bestemmelser om kontinuasjonseksamen er angitt i gradsforskriftene.

Ordinære eksamensperioder benevnes som våreksamen og høsteksamen. I forbindelse med sommerterminen benyttes begrepet sommereksamen.

Kollegiet fastsetter eksamensperiodene ved ordinær eksamen. Eksamensdagene ved ordinær eksamen for det aktuelle studieår tas inn i studiehåndboka.

§ 7. Frister for oppmelding til eksamen

Frist for oppmelding til høsteksamen er 15. september.

Frist for oppmelding til våreksamen er 15. februar.

Studentene ved de allmennvitenskapelige studiene er normalt selv ansvarlige for å melde seg opp til eksamen. Studentene ved profesjonsstudiene blir normalt oppmeldt automatisk.

Studenter som velger å avlegge eksamen i fag som ikke inngår i studentenes obligatoriske/valgte fagkrets er selv ansvarlige for å melde seg opp til eksamen i disse fagene innen fristene i 1. og 2. ledd.

Nærmere bestemmelser om oppmelding til eksamen er gitt i de enkelte gradsforskriftene.

§ 8. Adgang til eksamen

For å få adgang til eksamen må studenten oppfylle generelle og spesielle opptakskrav. Studenten må melde seg opp til eksamen etter gjeldende oppmeldingsregler, oppfylle de krav som de respektive gradsforskriftene og/eller studieplanene fastsetter, og betale semesteravgiften.

§ 9. Fremstilling til eksamen

Som fremstilling regnes:

- å gjennomføre eksamen
- å stryke til eksamen
- å melde seg til/bli oppmeldt til eksamen uten å møte
- å avbryte eksamen eller utebli fra eksamen uten gyldig grunn.

Gyldig grunn kan f.eks. være egen sykdom eller sykdom/dødsfall i den nærmeste familie. Se forskriftens § 15 når det gjelder nærmere bestemmelser om fravær pga. sykdom.

I de studier der det er anledning til å trekke seg fra eksamen er fristen fastsatt til 15. april for våreksamen, og 1. november for høsteksamen.

En student som har levert besvarelse, kan ikke unndra seg sensur.

§ 10. Antall forsøk til eksamen

En student kan som hovedregel ikke fremstille seg til ordinær eksamen i samme fag eller emne mer enn tre ganger. Med samme fag/emne menes fag/emne med samme fagkode. Det kan i særlige tilfeller dispenseres fra denne bestemmelsen.

Begrensninger i antall forsøk til eksamen i form av tregangersregelen eller andre begrensninger fremgår av de enkelte gradsforskriftene.

Hva som regnes som tellende forsøk fremgår av §§ 7 og 9.

§ 11. Eksamensformer

Studieplanen angir eksamensformen ved den enkelte eksamen. Der den enkelte gradsforskriften åpner for det, kan eksamensformen ved kontinuasjonseksamen være en annen enn ved ordinær eksamen.

§ 11a. Bruk av målform i eksamensoppgaver

Tilføyd ved forskrift 16 sep 1998 nr. 937.)

Bestemmelser om bruk av målform i eksamensoppgaver er gitt i forskrift til §7 i forskriftene til lov av 11. april 1980 nr. 5 om målbruk i offentlig tjeneste.

Rutiner for praktisk gjennomføring av bestemmelsen tas inn i utfyllende regler til gradsforskriftene.

§ 12. Praktisk gjennomføring av eksamen

Den muntlige delen av en eksamen eller prøve skal som hovedregel være offentlig. Fakultetet kan gjøre unntak etter ønske fra den enkelte eksamenskandidat, når tungtveiende hensyn taler for det, jfr. universitetsloven § 50 nr. 3.

Nærmere bestemmelser om den praktiske gjennomføringen av eksamen er gitt i de enkelte gradsforskriftene eller i egne eksamensinstruksjoner som f.eks. instruksjoner for eksamenskandidat/eksamensinspektør og faglærer.

§ 13. Særordninger under eksamen

For å gi alle kandidater tilnærmet like arbeidsvilkår på eksamen må studenter som har behov for særlige ordninger i forbindelse med eksamen melde fra om sitt behov til Studieavdelingen senest 14 dager før første eksamen i en eksamensperiode.

Hvis behov for særordning melder seg etter at fristen er utløpt, kan det gis dispensasjon fra denne.

Særlige ordninger kan f.eks. være spesiell fysisk tilrettelegging eller utvidet eksamenstid.

§ 14. Avbrutt eksamen

Endret ved forskrift 16 sep 1998 nr. 937.

En student som fremstiller seg til skriftlig eksamen, men ikke leverer besvarelse eller leverer blank besvarelse, må før eksamenslokalet forlates skriftlig bekrefte at han/hun har avbrutt eksamen.

§ 15. Sykdom i forbindelse med eksamen

Dersom en student ikke kan møte til eksamen på grunn av sykdom, må søknad om å få fraværet godkjent som gyldig fravær sendes Studieavdelingen. Søknaden må fremsettes senest en uke etter den første eksamen om sykefraværet gjelder for, og skal inneholde opplysninger om hvilke eksamener det søkes om godkjenning for. Legeattest skal være vedlagt søknaden. Tidsrom for sykemeldingen skal fremgå av legeattesten.

Ved andre fraværsgrunner enn sykdom skal det fremmes søknad med nødvendig dokumentasjon på samme måte som beskrevet ovenfor.

En student som blir syk under eksamen skal underrette overinspektøren i eksamenslokalet, eller eksaminator/intern sensor ved muntlig prøve. Studenten må deretter straks oppsøke lege og levere legeattest i samsvar med reglene i første ledd.

§ 16. Annullering av eksamen

Eksamen eller prøve, eller godkjenning av kurs, kan annulleres av Kollegiet dersom kandidaten gjør seg skyldig i brudd på bestemmelsene i § 54 i lov om universiteter og høyskoler.

Kollegiet kan også annullere godskriving eller godkjenning av utdanning, eller fritak for eksamen eller prøve ved brudd på de samme bestemmelsene.

§ 17. Gjentak av eksamen

Endret ved forskrift 16 sep 1998 nr. 937.

Det er adgang til gjentak av bestått eksamen med de begrensninger som følger av § 10 i denne forskriften. Slike gjentak finner normalt sted ved ordinær eksamen.

Ved gjentak av eksamen og ved utsatt eksamen gjelder normalt det pensum som er fastsatt for eksamen for vedkommende fag på det tidspunkt eksamen avlegges, dog slik at det ved betydelige endringer i pensum skal være anledning til å avlegge eksamen etter gammel ordning i minst ett år etter at nyordningen trådte i kraft.

Dersom en student har avlagt samme eksamen flere ganger vil beste karakter gjelde.

Gradsforskriftene fastsetter nærmere bestemmelser når det gjelder gjentak av eksamen.

§ 18. Fritak for eksamen og prøve

Endret ved forskrift 16 sep 1998 nr. 937.

Fritak for eksamen eller prøve skal gis når det godtgjøres at tilsvarende krav er oppfylt ved samme eller annen institusjon, og kan etter nærmere vurdering gis på grunnlag av annen velegnet eksamen eller prøve.

Fritak avgjøres av fakultetene (jfr. universitetsloven § 49) og kan påklages til universitetets sentrale klagenemnd.

Ved vurdering av fritakssøknader tas hensyn til tidligere undervisning og eksamen vedrørende nivå, omfang og innhold.

Generelle fritak gis av Kollegiet og er spesifisert i gradsforskriftene.

Nærmere bestemmelser vedrørende søknad om fritak er angitt i de enkelte gradsforskriftene.

Kapittel IV. Sensur

§ 19. Sensorer

Endret ved forskrift 16 sep 1998 nr. 937.

Alle eksamener/prøver der resultatet skal anføres på vitnemålet eller inngå i annen karakter for studiet skal bedømmes av minst to sensorer. Minst en av sensorene skal være ekstern unntatt ved bedømmelse av øvinger og laboratoriearbeid, der det ikke lar seg gjøre å prøve studentens ferdigheter under eksamensvilkår.

Sensorene oppnevnes av fakultetene, jfr. universitetsloven § 50 nr. 2. Oppnevning skjer normalt for perioder på 3 år.

§ 20. Sensurfrister

Ifølge universitetsloven § 50 nr. 4 skal sensuren foreligge innen tre uker hvis ikke særlige grunner gjør det nødvendig å bruke mer tid. Nærmere bestemmelser er angitt i de enkelte gradsforskriftene.

Kapittel V. Karakterer

§ 21. Karaktersystem

Eksamen/prøven bedømmes med bokstavkarakterer etter samme skala som European Credit Transfer System (ECTS) eller bestått/ikke bestått. I tillegg

skal det ved bruk av bokstavkarakterer også gis tallkarakterer etter bestemmelse i de enkelte gradsforskriftene.

ECTS-skalaen består av bokstavkarakterer etter en skala fra A til F. A er beste karakter og E er dårligste ståkarakter.

Tallkarakterene går fra 1.0 - 6.0 med trinn på 0,1 1.0 er beste karakter og 4.0 er dårligste ståkarakter. Dersom en eksamen består av flere delprøver og hver får karakter, skal gjennomsnitt regnes ut, og endelig karakter gis med én desimal som forhøyes dersom etterfølgende desimal er 5 eller høyere.

§ 22. Hovedkarakter

Med hovedkarakter menes sluttkarakter ved tildeling av grad. Det angis i den enkelte gradsforskriften om det gis hovedkarakter og hvilke regler som gjelder for beregning av .

Kapittel VI. Klage

§ 23. Begrunnelse og klage

Eksamenskandidater kan be om begrunnelse for karakterfastsetting ved eksamen i samsvar med reglene i § 52.

Eksamenskandidater har adgang til å klage på karakterfastsetting og formelle feil ved eksamen i samsvar med reglene i universitetsloven §§ 51 - 52.

Kapittel VII. Vitnemål og karakterutskrifter

§ 24. Vitnemål

Vitnemål utstedes ved fullført grad, yrkesutdanning eller annet utdanningsprogram, og utstedes normalt bare en gang for samme grad/yrkesutdanning/utdanningsprogram.

På vitnemålet for de enkelte grader skal det opplyses hvilket grunnlag graden bygger på. Eventuell hovedkarakter angis. For eventuell hovedfagseksamen skal det angis middelkarakter for hovedfaget, og tittel og karakter for oppgaven. Til vitnemålet skal det legges ved en karakterutskrift som inneholder de eksamener kandidaten har tatt.

Dersom en kandidat har tatt flere eksamener enn det som kreves for å få en grad, skal han før vitnemålet utstedes gi melding om hvilke eksamener han ikke ønsker tatt med i vitnemålet.

På vitnemålet skal det opplyses om hvilket semester og år kravet til graden er oppfylt.

Gradsforskriftene gir nærmere bestemmelser når det gjelder vilkår for tildeling av vitnemål, herunder bestemmelser om hvor stor del av en eksamen eller grad studenten må ha tatt ved NTNU for å få vitnemål ved institusjonen.

§ 25. Karakterutskrifter

Studenter som har fullført emne- eller fageksamener kan på anmodning gis utskrift av eksamensprotokollen. Utskriften skal inneholde beste oppnådde

eksamenskarakter, tittel på emne(r), vekttall/belastningstimer og hvilket semester og år eksamen er avlagt.

Kapittel VIII. Ikrafttreden og overgangsbestemmelser

§ 26. Ikrafttredelse

Endret ved forskrift 26 aug 1998 nr. 930.

Denne forskrift trer i kraft f.o.m. studieåret 1998/99, med unntak av § 21.

Forskrifter, reglementer og utfyllende bestemmelser vedrørende eksamen og prøver forblir gjeldende inntil de er erstattet med nye forskrifter eller bestemmelser, såfremt de ikke strider mot bestemmelser i universitetsloven eller denne forskrift.

§ 27. Gradsforskrifter

Kollegiet fastsetter gradsforskrifter for de enkelte grader.

8.4 AVBRUTT EKSAMEN/UTSATT PRØVE

Se også Eksamensforskriftens §§ 14 og 15.

Regler om adgang til å avbryte eksamen, og til å framstille seg til utsatt prøve ved Universitetet i Trondheim, Den allmennvitenskapelige høgs-kolen.

Vedtatt av Lærerhøgskolens råd (høgskolestyret) 4. november 1976. Jf. HF/SVreglementets § 12 og MN-reglementets § 8.

§ 1

En student anses å ha fremstilt seg til eksamen i det øyeblikk oppgaven gjøres kjent.

§ 2

En student som har fremstilt seg til en eksamen, kan avbryte denne (trekke seg) innen han endelig forlater sin plass siste dag av de skriftlige prøver.

En student som har levert besvarelser ved alle skriftlige prøver i et fag, kan ikke unndra seg sensur for disse.

Dersom de skriftlige prøver er bestått, kan studenten trekke seg før den muntlige prøve. Det er ikke adgang til å trekke seg under denne prøve.

En student som trekker seg, skal gi skriftlig erklæring om dette til eksamensinspeksjonen.

§ 3

Hvis en student på grunn av sykdom eller annen gyldig grunn må trekke seg under skriftlig eksamen eller blir forhindret fra å møte fram ved skriftlig eksamen, kan han gis adgang til eksamen de øvrige dager og til å avlegge de øvrige deler ved utsatt prøve.

§ 4

Sykdomsforfall i forbindelse med eksamen må legitimeres ved legeerklæring som godtas av Studieadministrasjonen. En kandidat som forlater eksamen på grunn av sykdom, må gi melding til eksamensinspektøren før eksamenslokalet

forlates. Legeerklæring må være datert senest dagen etter og innlevert til Studieadministrasjonen/poststemplet senest 3 dager etter eksamensdagen.

I spesielle tilfeller kan studieadministrasjonen også godkjenne andre grunner enn sykdom som gyldig forfall. Nervøsitet eller søvnløshet godtas i alminnelighet ikke som gyldig forfallsgrunn.

Ved gyldig forfall anses studenten ikke å ha fremstilt seg til eksamen.

§ 5

Ønsker en student med gyldig forfallsgrunn å gå opp til utsatt prøve, må han søke Studieadministrasjonen skriftlig om dette. Studieadministrasjonen foretter søknaden for det institutt vedkommende eksamen hører inn under. Instituttet avgjør om utsatt prøve kan holdes.

Studenter som stryker til eksamen, har ikke rett til å gå opp til utsatt prøve, men må vente til neste ordinære eksamen.

§ 6

Hvis utsatt prøve skal holdes, må dette skje så snart som mulig etter at forfallsgrunnen er bortfalt. Utsatt prøve kan ikke finne sted senere enn 3 måneder etter første ordinære eksamensdag i faget, med mindre studieadministrasjonen gir studenten adgang til å avlegge den gjenstående del av eksamen ved neste ordinære eksamen.

Dersom en student avbryter utsatt prøve eller unnlater å møte til den av andre grunner enn dokumentert sykdom, har han ikke adgang til fornyet utsatt prøve.

8.5 REGLER FOR OPPTAK TIL PRAKTISK-PEDAGOGISK UTDANNING

Den ettårige praktisk pedagogisk utdanning (PPU) tilbys av Program for læretutdanning (PLU). I den første del av studiet (PPU1) inngår komponenter i fagdidaktikk som tilbys av de respektive fakulteter. Opptaket til PPU1 for høsten 1999 er foretatt. Våren 2000 tilbys kun PPU2. Opptaksreglene til denne del av studiet kunngjøres siden.

8.6 UTDRAK FRA LOV OM UNIVERSITETER OG HØGSKOLER

Vedtatt 12.05.1995. Ikrafttredelse 01.01.1996

KAPITTEL 1. VIRKEOMRÅDE OG FORMÅL

§1 Institusjoner loven gjelder for

1. Denne lov gjelder for:

- universitetene:
Universitetet i Oslo, Universitetet i Bergen, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, Universitetet i Tromsø med Norges fiskerihøgskole;

- de vitenskapelige høgskolene:
Arkitekthøgskolen i Oslo, Norges handelshøgskole, Norges idrettshøgskole, Norges landbrukshøgskole, Norges musikkhøgskole og Norges veterinærhøgskole;
  - de statlige høgskolene:
Høgskolen i Agder, Høgskolen i Akershus, Høgskolen i Bergen, Høgskolen i Bodø, Høgskolen i Buskerud, Høgskolen i Finnmark, Høgskolen i Gjøvik, Høgskolen i Harstad, Høgskolen i Hedmark, Høgskolen i Lillehammer, Høgskolen i Molde, Høgskolen i Narvik, Høgskolen i Nesna, Høgskolen i Nord-Trøndelag, Høgskolen i Oslo, Høgskolen i Sogn og Fjordane, Høgskolen i Stavanger, Høgskolen Stord/Haugesund, Høgskolen i Sør-Trøndelag, Høgskolen i Telemark, Høgskolen i Tromsø, Høgskolen i Vestfold, Høgskolen i Volda, Høgskolen i Østfold, Høgskolen i Ålesund og Sami alaskuvla/Samisk høgskole.
2. Siviløkonomutdanningene og sivilingeniørutdanningene ved de statlige høgskolene har anledning til å bruke eget navn som undertittel til institusjonens navn.

§2 Institusjonenes virksomhet

1. Institusjonene under denne lov skal gi høgre utdanning som er basert på det fremste innen forskning, kunstnerisk utviklingsarbeid og erfaringskunnskap. Innenfor et nasjonalt nettverk for høgre utdanning og forskning (Norgesnett) skal institusjonene samarbeide og utfylle hverandre i sine faglige aktiviteter. Utdanningstilbud skal utformes og ses i sammenheng med andre nasjonale og internasjonale utdanningstilbud.
2. Institusjonene skal drive forskning og faglig utviklingsarbeid og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid.
3. Institusjonene kan ikke gi pålegg om læreinholdet i undervisningen og innholdet i forskningen eller det kunstneriske og faglige utviklingsarbeid.
4. Institusjonene har ansvar for å formidle kunnskap om virksomheten og for å utbre forståelse for vitenskapens metoder og resultater.
5. Institusjonene har ansvar for å gi eller organisere tilbud om etterutdanning på sine fagområder.
6. Universitetene og de vitenskapelige høgskolene har et særlig nasjonalt ansvar for grunnforskning og forskerutdanning og for å bygge opp, drive og vedlikeholde forskningsbiblioteker og museer med vitenskapelige samlinger og publikumsutstillinger. Andre institusjoner kan tillegges et tilsvarende ansvar på sine særskilte fagområder.
7. Undervisningsspråket er til vanlig norsk.

KAPITTEL 6. STYRETS KLAGENEMD

§24 Klagenemndas oppgaver

1. Styret kan selv oppnevne en klagenemnd som avgjør klager på vegne av styret. Klagenemndas saksområde fastsettes ved generell instruks gitt av styret selv.
2. En tilsettingssak som skal avgjøres av styret etter krav fra et medlem av et annet tilsettingsorgan, kan ikke henvises til klagenemnda. Klagenemnda kan heller ikke avgjøre klager over vedtak som nevnt i §34.

§25 Klagenemndas sammensetning

1. Klagenemnda skal ha 5 medlemmer med personlige varamedlemmer. To av medlemmene skal være studenter. Leder og varamedlem for leder skal fylle de lovbestemte krav for dommere. Leder og varamedlem for leder skal ikke være tilsatt ved institusjonen.
2. Medlem av institusjonens styre kan ikke være medlem av klagenemnda. Medlem som har medvirket ved saksbehandling eller avgjørelse i det påklagde saksforhold, kan ikke delta ved behandlingen av klage over dette i klagenemnda.

§26 Klagenemndas avgjørelse

1. Klagenemnda er vedtaksfør når lederen og tre andre medlemmer er til stede.
2. Klagenemndas vedtak kan ikke påklages.
3. Styret kan gi utfyllende regler om saksbehandlingen i klagesaker etter dette kapittel.

KAPITTEL 7. STUDENTORGANENE**§27 Studentorganenes formål**

1. Studentene ved institusjonen kan opprette et studentorgan for å ivareta studentenes interesser og fremme studentenes synspunkter overfor institusjonens styre og råd. Tilsvarende kan studentene ved den enkelte avdeling eller grunnenhet opprette studentorgan for denne.
2. Ved valg til organ som nevnt i nr 1 skal det avholdes urnevalg blant studentene.
3. Institusjonen skal legge forholdene til rette slik at studentorganene kan drive sitt arbeid på en tilfredsstillende måte.
4. Studentorganene skal høres i alle saker som angår studentene på det aktuelle nivå.

§28 Konstituerende møte. Vedtekter

1. Innkalling til konstituerende møte for studentorgan foretas etter anmodning fra rektor eller et rimelig antall studenter. Innkalling til konstituerende møte for studentorgan for avdeling eller grunnenhet foretas også etter anmodning fra leder for studentorgan for hele institusjonen eller leder for vedkommende avdeling eller grunnenhet.
2. Rektor eller den rektor utpeker, innkaller til møtet og leder dette til møteleder er valgt.
3. Innkalling til konstituerende møte kunngjøres på institusjonen med minst tre ukers varsel.
4. Det konstituerende møte fastsetter vedtektene for vedkommende studentorgan med vanlig flertall. Møtet kan vedta regler om kvalifisert flertall for endring av vedtektene, men likevel aldri krav om mer enn to tredeler av de avgitte stemmer. Bestemmelsene i kap 5 gjelder ikke for studentorganer.
5. Møteleder sender gjenpart av møteboken til rektor og eventuelt leder for vedkommende avdeling eller grunnenhet.

KAPITTEL 9. OPPTAK SOM STUDENT. RETT TIL Å GÅ OPP TIL EKSAMEN. BORTVISNING OG UTESTENING

§37 Utdanningskrav for opptak til høgre utdanning

1. Det generelle grunnlag for opptak som student (generell studiekompetanse) er fullført og bestått norsk videregående opplæring med de krav til fagsammensetning og timefordeling som departementet fastsetter. Departementet kan fastsette at også annen høvelig utdanning skal være generelt opptaksgrunnlag.
2. Yrkespraksis kombinert med annen utdanning enn den som er angitt i nr 1, kan danne grunnlag for opptak etter retningslinjer fastsatt av departementet.
3. Departementet kan, etter innstilling fra styret, unnta enkelte studier eller fag for kravene til generell studiekompetanse.
4. Departementet kan, etter innstilling fra styret, fastsette spesielle opptakskrav når hensynet til gjennomføringen av studiet gjør dette nødvendig.
5. Styret selv kan fastsette særlige faglige minstekrav ved opptak til høgre grads studier.
6. Den som er tatt opp som student ved en institusjon under loven, har adgang til åpne studier ved de øvrige, så fremt opptakskravet er generell studiekompetanse og søkeren ikke er tatt opp med hjemmel i nr 3.

§38 Studentopptaket

1. Studentopptaket foretas av en eller flere opptakskomiteer oppnevnt av styret. Det skal være eget opptak til høgre grads studier.
2. Departementet kan gi bestemmelser om nasjonal samordning av opptakene.
3. Dersom en institusjon oppdager at en søker har levert falskt vitnemål eller andre falske dokumenter, kan andre institusjoner under denne lov informeres. Departementet gir nærmere regler om informasjonsrutiner m.v.

§39 Opptaksregulering

1. Når kapasitetshensyn eller ressurs hensyn krever det, kan Kongen etter forslag fra styret, regulere adgangen til det enkelte studium eller deler av det. For regulering av opptak til universitetene kreves Stortingets samtykke. Slik regulering kan bare skje for ett år av gangen.
2. Departementet kan fastsette adgangsregulering når det er nødvendig etter en samlet vurdering av utdanningen i landet.
3. Departementet gir regler om rangering av søkerne.

§40 Rett til å gå opp til eksamen

1. Den som oppfyller de generelle og eventuelt spesielle opptakskrav og andre krav for å gå opp til eksamen i vedkommende fag eller studium, har rett til å gå opp til eksamen. Dette gjelder også studenter som ikke er opptatt ved faget eller studiet. Opptakskomiteen (jf nr 3) kan etter søknad lempe på krav til forutdanning m.m når det er sannsynliggjort at søkeren har de nødvendige kunnskaper.
2. Oppmelding etter denne paragraf kan nektes dersom kandidaten ikke har fulgt obligatorisk undervisning eller gjennomført obligatorisk praksis.
3. Styret selv gir nærmere regler om adgangen til å gå opp til eksamen uten å være opptatt som student, og kan fastsette særskilt oppmeldingsfrist for

slike eksamenskandidater og frist for å søke om lempning av krav til forutdanning m.m. Spørsmålet om vilkårene for oppmelding er oppfylt, avgjøres av en eller flere opptakskomiteer oppnevnt av styret.

4. Styret selv kan fastsette at eksamenskandidater som ikke er tatt opp som studenter ved institusjonen, skal betale et vederlag som dekker institusjonens merutgifter ved å holde eksamen for denne gruppen. Et mindretall i styret kan i møte hvor saken behandles, kreve at vedtak om vederlag skal forelegges departementet for godkjenning. Departementet kan gi nærmere regler.

§41 Studenters taushetsplikt

En student som i studiesammenheng får kjennskap om noens personlige forhold, har taushetsplikt etter de regler som gjelder for yrkesutøvere på vedkommende livsområde. Institusjonen skal utarbeide taushetsplikterklæring som må underskrives av de studenter dette er aktuelt for.

§42 Bortvisning. Utestenging

1. En student som tross skriftlig advarsel fra styret gjentatte ganger opptrer på en måte som virker grovt forstyrrende for medstudenters arbeid eller for virksomheten ved institusjonen ellers, kan etter vedtak av styret selv bortvises fra nærmere bestemte områder ved institusjonen for inntil ett år. Hvis en student etter skriftlig advarsel fra styret fortsatt ikke respekterer slik bortvisning, kan styret selv utestenge ham eller henne fra studiet inntil ett år.
2. En student som grovt klanderverdig har opptrådt på en slik måte at det er skapt fare for liv eller helse for pasienter, klienter, barnehagebarn, elever eller andre som studenten har å gjøre med som del i klinisk undervisning eller praksisopplæring, eller som gjør seg skyldig i grove brudd på taushetsplikt eller i grovt usømmelig opptreden overfor disse, kan etter vedtak av styret selv utestenges fra studiet i inntil 3 år.
3. En student som har opptrådt slik som beskrevet i § 54 nr 1 eller 2, kan ved vedtak av styret selv utestenges fra institusjonen og fratras retten til å gå opp til eksamen ved institusjoner under denne lov i inntil ett år. Departementet gir nærmere regler om informasjonsrutiner m.v.
4. Vedtak om bortvisning eller utestenging treffes med minst to tredelers flertall. Vedtak om slik reaksjon kan påklages av studenten etter reglene i forvaltningsloven. Departementet er klageinstans.
5. Studenten har rett til å la seg bistå av advokat eller annen talsperson fra sak om bortvisning eller utestenging er reist, eventuelt fra skriftlig advarsel etter nr 1 er gitt. Utgiftene ved dette dekkes av institusjonen.

§43 Domstolsprøving av vedtak om bortvisning eller utestenging

1. Studentene kan bringe vedtak om bortvisning eller utestenging inn for prøving ved herreds- eller byretten i den rettskrets institusjonens administrasjon har sitt sete. Slikt søksmål må reises innen tre måneder etter at endelig vedtak foreligger.
2. Forliksmegling foretas ikke. Institusjonen dekker alle omkostninger ved søksmålet, herunder også honorar til saksøkers advokat.
3. Retten prøver alle sider av vedtaket.

KAPITTEL 10. UNDERVISNING. GRADER. EKSAMEN**§44 Læringsmiljø. Undervisning**

1. Institusjonene har det overordnede ansvar for studentenes læringsmiljø. Institusjonens ledelse skal, i samarbeid med studentsamskipnadene, legge forholdene til rette for et godt studiemiljø og arbeide for å bedre studentvelferden på lærestedet.
2. Styret selv fastsetter med departementets godkjenning undervisningsterminene ved hver avdeling. Det kan treffes særskilte bestemmelser om terminene for enkelte fag og faggrupper.
3. Forelesninger er offentlige. Når forelesningenes art tilsier det, kan styret likevel bestemme at visse forelesninger bare skal være for institusjonens studenter eller visse grupper av studenter.
4. Styret kan bestemme at andre enn fagets studenter skal få delta i kurs og øvelser når det er ledig kapasitet.

§45 Grader, yrkesutdanninger og andre utdanningsprogram. Titler

1. Kongen bestemmer hvilke grader, yrkesutdanninger eller andre utdanningsprogram institusjonen kan gi, krav til bredde og fordypning, den tid det enkelte studium skal kunne gjennomføres på, og hvilken tittel graden, yrkesutdanningen eller utdanningsprogrammet gir rett til.
2. En institusjon som har rett til å gi doktorgrad, kan på de samme fagområder tildele graden æresdoktor (doctor honoris causa) for betydningsfull vitenskapelig innsats eller fremragende arbeid til gagn for vitenskapen.
3. Kongen kan, ved forskrift eller enkeltvedtak, forby bruk av titler som uriktig gir inntrykk av å være av samme karakter som titler som er beskyttet etter nr 1 eller nr 2, eller som på en misvisende måte er egnet til å forveksles med disse.
4. Den som forsettlig eller uaktsomt tildeler eller bruker en tittel, alene eller som del av en annen tittel, uten å ha rett til dette etter nr 1 eller nr 2, eller i strid med bestemmelse gitt i medhold av nr 3, straffes med bøter.

§46 Fag og emner. Rammeplan. Studieplan

1. Departementet bestemmer hvilke fag, emner e.l som institusjonen kan tilby og som skal inngå i grunnlaget for en grad, yrkesutdanning eller annet utdanningsprogram fastsatt med hjemmel i § 45 nr 1. Departementet bestemmer om et fag skal kunne tilbys desentralisert.
2. Departementet kan fastsette nasjonale rammeplaner for enkelte yrkesutdanninger og enkeltfag som inngår i en yrkesutdanning.
3. Styret, eller vedkommende avdeling etter styrets bestemmelse, fastsetter studieplan for de enkelte fag og emner, herunder bestemmelser om obligatoriske kurs og praksis, og om forberedende prøver for de enkelte fag og emner.

§47 Godskriving av grad, yrkesutdanning, fag eller emne fra institusjon under denne lov

Grad, yrkesutdanning, fag eller emne fra en institusjon som går inn under denne lov, skal godskrives studenten ved de andre institusjonene etter nærmere regler fastsatt av departementet. Styret bestemmer om vedkommende avdeling eller særskilt organ ved institusjonen skal avgjøre søknaden. Vedkommende institusjon skal påse at det ikke gis dobbelt uttelling for samme faginnhold.

§48 Godkjenning av grad eller utdanning fra utenlandsk eller norsk institusjon som ikke går inn under denne lov

1. Den som har grad eller utdanning fra utenlandsk eller norsk institusjon som ikke går inn under denne lov, kan søke institusjon under loven om å få graden eller utdanningen godkjent som del av generell grad eller som jevngrad med grad, yrkesutdanning eller annet utdanningsprogram som gis ved institusjonen med hjemmel i § 45. Departementet kan gi forskrift om godkjenning og kan for visse typer utdanning opprette nemnder som skal avgjøre hvilke utenlandske læresteders grader m.m som skal få generell godkjenning. Er nemnd opprettet, er den klageorgan for institusjonens avgjørelse av søknader.
2. Godkjenning som faglig jevngrad med grad fastsatt med hjemmel i § 45 kan gis på grunnlag av enkelteksamener. Ingen av dem behøver å være avlagt ved norsk institusjon.
3. I særlige tilfeller kan godkjenning gis helt eller delvis på grunnlag av kunnskaper som er dokumentert på annen måte enn ved eksamen. Prøve til kontroll av de dokumenterte kunnskaper eller tilleggsprøve kan kreves avlagt.
4. Godkjenning gir rett til å bruke tittel som er fastsatt for den grad, yrkesutdanning eller annet utdanningsprogram som det er jevnført med.

§49 Fritak for eksamen eller prøve

Fritak for eksamen eller prøve skal gis når det godtgjøres at tilsvarende eksamen eller prøve er avlagt ved samme eller annen institusjon. Det kan også gis slikt fritak på grunnlag av annen velegnet eksamen eller prøve. Styret bestemmer om vedkommende avdeling eller særskilt organ ved institusjonen skal avgjøre saker om fritak. Departementet kan pålegge institusjonene å samordne praksis.

§50 Eksamen og sensur

1. Styret skal sørge for at studentenes kunnskaper og ferdigheter blir prøvet og vurdert på en upartisk og faglig betryggende måte. Vurderingen skal også sikre det faglige nivå ved vedkommende studium.
2. Styret, eller vedkommende avdeling selv etter styrets bestemmelse, oppnevner sensorene ved eksamen, prøve, bedømmelse av oppgave eller annen vurdering når resultatet inngår på vitnemålet eller innregnes i karakter for vedkommende studium. Det skal være minst to sensorer ved bedømmelsen av den enkelte kandidat, hvorav minst en ekstern. Styret selv kan gjøre unntak fra bestemmelsen i forrige punktum i forbindelse med avviklingen av den enkelte eksamen hvis det ikke er mulig å skaffe kvalifisert ekstern sensor, eller ved vurdering av praksisopplæring, o.l.
3. Den muntlige del av eksamener og prøver skal være offentlig med mindre hensynet til gjennomføringen av eksamenen eller prøven tilsier noe annet. Styret kan gjøre unntak fra regelen om offentlig eksamen i det enkelte tilfelle etter ønske fra vedkommende eksamenskandidat, når tungtveiende hensyn taler for det.
4. Sensuren skal foreligge innen tre uker hvis ikke særlige grunner gjør det nødvendig å bruke mer tid. Styret selv kan gjøre unntak for enkelteksamener og kan i midlertidig forskrift etter nr 6 fastsette en lengre frist når det ikke er mulig å skaffe det antall kvalifiserte sensorer som er nødvendig

- for å avvikle sensuren på tre uker. Styret selv kan i forskrift etter nr 6 fastsette lengre frist for avhandlinger og tilsvarende større skriftlige arbeider.
5. Ved ny sensurering etter § 51 nr 2 og § 52 nr 4 benyttes nye sensorer. Endring kan gjøres både til gunst og til ugunst for klager. Hvis den endelige karakter er fastsatt på grunnlag av både skriftlig og muntlig prøve, og klager får medhold i klage på sensuren over den skriftlige del av eksamenen, holdes ny muntlig prøve til fastsetting av endelig karakter.
  6. Styret selv gir forskrift om avleggelse av og gjennomføring av eksamener og prøver, herunder vilkår for å gå opp til eksamen eller prøve på nytt eller for adgang til ny praksisperiode, og bestemmelser om oppmelding og vilkår for oppmelding. For yrkesutdanninger med nasjonale rammeplaner fastsatt etter § 46 nr 2 må forskriften ta utgangspunkt i de generelle bestemmelser om eksamen og sensur som gis i rammeplanen. Styret kan delegere til den enkelte avdeling selv å gi utfyllende regler om forhold som er særegne for den enkelte eksamen.

§51 Klage over formelle feil ved eksamen

1. Den som har vært oppe til eksamen eller prøve, kan klage over formelle feil innen tre uker etter at han eller hun er eller burde være kjent med det forhold som begrunner klagen. Slik klage avgjøres av styret selv eller av styrets klagenemnd på vegne av styret.
2. Hvis det er begått feil som kan ha hatt betydning for studentens prestasjon eller bedømmelsen av denne, skal sensurvedtaket oppheves. Hvis feilen kan rettes opp ved ny sensur av innleverte arbeider, foretas ny sensurering. I motsatt fall holdes ny eksamen eller prøve med nye sensorer. Karakterfastsetting ved ny sensurering etter denne paragraf kan påklages etter reglene i § 52.
3. Er krav om begrunnelse for eller klage over karakterfastsettingen framsatt, løper klagefristen etter denne paragraf fra studenten har fått begrunnelsen eller endelig avgjørelse av klagen foreligger.
4. Finner styret eller styrets klagenemnd at det er begått formelle feil, og det er rimelig å anta at dette kan ha hatt betydning for en eller flere kandidaters prestasjon eller bedømmelse av denne, kan det bestemmes at det skal foretas ny sensurering eller holdes ny eksamen eller prøve.

§52 Begrunnelse for og klage over karakterfastsetting

1. Studenten har rett til å få en begrunnelse for karakterfastsettingen av sine prestasjoner. Ved muntlig eksamen eller bedømmelse av praktiske ferdigheter må krav om slik begrunnelse framsettes umiddelbart etter at karakteren er meddelt. Ved annen bedømmelse må krav om begrunnelse framsettes innen en uke fra kandidaten fikk kjennskap til karakteren, dog aldri mer enn tre uker fra karakteren ble kunngjort.
2. Begrunnelse skal normalt være gitt innen to uker etter at kandidaten har bedt om dette. I begrunnelsen skal det gjøres rede for de generelle prinsipper som er lagt til grunn for bedømmelsen og for bedømmelsen av kandidatens prestasjon. Begrunnelse gis muntlig eller skriftlig etter sensors valg.
3. Hvis det er gitt skriftlige retningslinjer for bedømmelsen, skal disse være tilgjengelig for studentene etter at karakterer er fastsatt.
4. En student kan klage skriftlig over karakteren for sine egne prestasjoner

innen tre uker etter at eksamensresultatet er kunngjort. Ny sensurering skal da foretas. Er krav om begrunnelse for karakterfastsettingen eller klage over feil ved oppgavegiving, eksamensavvikling eller gjennomføring av sensuren framsatt, løper klagefristen etter denne paragraf fra studenten har fått begrunnelsen eller endelig avgjørelse av klagen foreligger.

5. Bedømmelse av muntlig prestasjon eller annen bedømmelse som på grunn av prøvens art ikke lar seg etterprøve, kan ikke påklages. Forprøver kan bare påklages når eksamen ikke er bestått. Karakterfastsetting ved ny sensurering etter denne paragraf kan ikke påklages.

§53 Vitnemål

1. Institusjonen, eller etter styrets bestemmelse vedkommende avdeling, utferdiger vitnemål om fullført grad, yrkesutdanning eller annet utdanningsprogram.
2. Den som ikke har avsluttet grad, yrkesutdanning eller annet utdanningsprogram, skal på anmodning gis karakterutskrift for de eksamener eller prøver som han eller hun har bestått.

§54 Annullering av eksamen eller prøve

1. Styret selv kan annullere eksamen eller prøve, eller godkjenning avkurs, hvis studenten
  - a. ved hjelp av falskt vitnemål eller annen form for uredelig opptreden har skaffet seg adgang til å gå opp til vedkommende eksamen eller prøve, eller til å delta i vedkommende kurs, eller
  - b. har fusket eller forsøkt å fuske ved avleggelsen av, eller forut for endelig sensur av, vedkommende eksamen eller prøve, eller under gjennomføringen av vedkommende kurs.
2. Styret selv kan annullere godskrivning eller godkjenning av utdanning, eller fritak for eksamen eller prøve, hvis studenten har oppnådd dette ved hjelp av falskt vitnemål eller annen form for uredelig opptreden.
3. Vedtak om annullering etter nr 1 eller nr 2 kan påklages til departementet eller særskilt klageorgan oppnevnt av dette.
4. Adgangen til annullering foreldes ikke.
5. Etter avgjørelse om annullering pliktes eventuelt vitnemål eller karakterutskrift tilbakelevert institusjonen. Blir ikke vitnemålet eller karakterutskriften tilbakelevert institusjonen i rett tid, kan denne kreve namsmannens hjelp til tilbakelevering i samsvar med reglene i tvangsfullbyrdslovens kap 13.
6. Hvis vitnemålet kan danne grunnlag for autorisasjon for yrkesutøving, skal institusjonen gi melding om annulleringen til vedkommende myndighet.
7. Andre institusjoner under denne lov kan informeres om annullering av eksamen eller prøve. Departementet gir nærmere regler om informasjonsrutiner m.v.

